

זרעים

ה. מע"ש בירושלים שנטמא ואעפ"כ אינו בר פדיון? (לא לקוח לר' יהודה).
תרומה שנלקחה בכסף מע"ש ונטמאת בטבוי"א אין לה פדיון, ירושלמי פ"ג דמע"ש הלכה ב'.

יב. תרומה שלא תתבטל אפילו באלף?
המפריש מן הרע על היפה מצוה להשאל עליו כדי להנצל מאיסור למפרע, ותרומה זו הוה דשיל"מ ואינה בטלה, כ"כ הגרע"א בתשובות הנדפסות בסו"ס דו"ח.

יג. פרי של ישראל בא"י שלא בשביעית ואעפ"כ פטור מתרומ"ע?
נטע רבעי פטור מתרומ"ע אפי' אחר פדיונו.

יח. אותו פרי אם גדל בא"י פטור מתרומ"ע ואם גדל בחו"ל חייב?
עיי' חזו"א שביעית ס"ב ס"ק א' דלמ"ד יש קנין אין גידול ביד נכרי פוטר רק בפירות א"י, ולא בפירות חו"ל שנכנסו לארץ עיי"ש.

סח. מה אסור לבעה"ב לאכל בלא מעשר ולבני ביתו מותר (לחד מ"ד)?
המעביר תאנים בחצרו לקצות בניו וב"ב אוכלים ופטורים ולחד מ"ד בירוש' איהו גופי' לא שרי לאכול. מעשרות רפ"ג ובר"ש שם.

עא. בהמה שאינה של שום כהן ואעפ"כ מותר להאכילה בתרומה?
כגון שנולד בכור לבהמתו של ישראל דשרי להאכילו בתרומה אפי' לא נתנו עדיין לכהן. רמב"ם פ"ט מה"ת ה"ט. וה"ה לכ' בפדיון פט"ח. ויעוין מנ"ח מ' ר"פ אות ד'.

עד. בדין קביעות למעשר נחלקו אי מה"ת רק בית קובע או גם חצר קובעת. היכ"ת דאם הדין דחצר ג"כ קובעת מה"ת ל"ה טבל, ואם רק בית קובע מה"ת הוה טבל?
כגון שנכנס במוץ לחצר ומרחו שם והכניסו לבית, דאם חצר קובעת כבר נפטר ושוב אינו מתחייב, עחזו"א שביעית ס"א סק"ח [ובמנ"ח שצ"ה לא כ"כ. וצ"ת]. אמנם אם חצר אינה קובעת א"כ הו"ל כממרח בשדה ושוב כשהכניסו לבית מתחייב.

פ. היכ"ת, שתרומה טמאה יתכן שתותר באכילה [בלי ביטול ברוב]?
בחזו"א טהרות ס"ה סק"כ דן לענין שמן של תרומה שנפסל בטבוי"א דיתננו לעיסה ויטהר וישתרי באכילה. יעו"ש. [וכן י"ל במשקי תרומה שנטמאו וקשרו דפרחה מהם טמאה, לדעת הרא"ש רפ"ג דטהרות. וכן בשמן של תרומה טמאה שנקרש (ולא חזר ונימוח, ועחזו"א טבוי"א ס"ד סק"ז)].

פא. הכותב שטר מתנה לחברו על קרקע בא"י בשנת היובל ונתנו לו אחר היובל, מה הדין?
למ"ד עבז"ל, הנה המתנה מהניא למפרע וא"כ חלה ביובל, ומיד חוזרת לנותן, למ"ד המוכר שדה ביובל מכורה ויוצאה, ושוב ל"ש דתיהני עוד פעם. [ולמ"ד אינה מכורה כל עיקר, י"ל] ולא זכה המקבל. אך לא יתכן, דכה"ג אינו זכות למקבל מתנה דתהא המתנה נתונה ויוצאה, וטפי ניחא לי' דתהא נתונה כעת, וא"כ ל"ש עבז"ל דליכא זכות. [ובלא"ה י"ל דלא תקנו כה"ג עבז"ל, דתיהני רק למפרע ולא בעת נתינת השטר]. ולפי זה מהניא המתנה השתא וזכה המקבל.

צח. היכן מצינו חומר בשומר לפרי מפרי עצמו?
לחד תי' בתו' ב"ק ק"א א' ד"ה ולא משקה היוצא משומר של פרי ערלה אסור מה"ת אף דמשקה פרי ערלה עצמו מותר מה"ת. ע"ש.

ק. חומר בספיחים שנלקטו בשמינית מהנלקטים בשביעית?
ספיחין שנלקטו בשביעית אסורים לעולם והנלקטים בשמינית אסורים רק עד שיביאו כיוצא בהם או עד חנוכה, ולפיכך הנלקטים בשמינית אינם בטלים אפי' באלף דהו"ל דשיל"מ (אם אפשר להמתין עד שיותרו), ומשא"כ בספיחין שנלקטו בשביעית שדינם בזה כשאר אסורים שבטלים בס' [וכן יש לדון לענין ספק].

קכח. מצינו לחדא שיטה, טבל הטבול לתרומה ומעשר ראשון בלבד ולא למעשר שני ומעשר עני?
לשיטה אחת בערוך (ערך דגן) דין דבעי ראית פני הבית אינה אלא למע"ש ולמע"ש"ע ולא לתרומה ומעשר עני דמיחייבו בגורן, ע"ש. [ועיי' אור שמח פ"ה מהל' תרומות סוף ה"ד].

קלט. למ"ד דיין של תרומה טמאה מזלפין, היכי תמצי דאם התרומה לא היה יין דינה בשריפה ואם היא יין אסור לזלף אע"פ שאם היה חולין הוה שרי בשתיה?

לרב ע"ז ע' ב' דחצר שחילקה במסיפס טהרותיו טמאות ובעכו"ם אינו עושה יין נסך, הנה אי הטהרות יין מטמאין ושרינן, אף דלקושטא לא שייך זה בלא זה. [ולכאוי' לא שאני בזה גוי מישראל ע"ה, אך א"צ לזה די"ל בגוונא דהוא ישראל מומר לע"ז אף בכה"ג דהוא אוסר בהנאה, ולע"כ בדינים אלו].

והנה בגוונא דהיה ישראל מומר לר' יוסי דס"ל שבת ט"ו ב' דעל ספק מגע ע"ה שורפין התרומה וה"ה לכאוי' בנידו"ד דחצר שחילקה במסיפס, ועי'. [וביין לכאוי' מזלפין לב"ה ב"ק קט"ו ב' קט"ז א', ויל"ע שם בתו', ועי' ברמב"ם].

וא"כ אם היה היין תרומה היה נראה לכאוי' דשרי לזלף, אך לכאוי' זה אינו דממנ"פ אי נטמא הו"ל איסורי הנאה דסתם יינם ואסור לזלף ואי לא נטמא הו"ל תרומה טהורה ואסור להפסיד [ואף שבפועל לא חזי ליה מ"מ שריפה וזילוף לא שרו משום הא] ומ"מ עי', וצריך חיפוש בשרשי ההלכות בכל זה.

אורח חיים

ח. אדם שאסור לו לזוז ממקומו אפי' לא בתוך ד"א בשבת אע"פ שלא עשה שום עירוב מע"ש? עבד של שני שותפין שמצעו את התחום ביניהם, תוספתא עירובין פ"ו מ"ח ע"ש.

יא. איך יתכן שיתחייב אדם על פעולה מסוימת משום מלאכה בשבת רק בשבת אחת בשנה? המוציא חפץ ממקום גדור בב' דפנות וטפח, לרה"ר אינו חייב משום הוצאה, אלא בשבת בסוכות סוכה ד' א'. אין הדברים אמורים אלא לדעת החזו"א ערובין ס"ח י' (יעו"ש סוס"י וצ"ת). אך לדעת המ"ב המובאת שם הו"ב מחיצות וטפח רה"י מה"ת תמיד.

יד. אכילה שתחייב תפילה? מי שלא אמר אתה חוננתנו, וטעם קודם שהבדיל צריך לחזור ולהתפלל ולהבדיל בתפילה, אע"פ שאם לא טעם אינו חוזר, שו"ע או"ח סי' רצ"ד ס"א.

טז. אדם ששתה משקה כשיעור ואעפ"כ דינו שלא יברך ברכה אחרונה? עיין מ"ב סימן ר"ח בשעה"צ סק"ע.

יז. איך יתכן שאדם יתחייב למנוע את בנו מלעשות פעולה בשבת ולו בעצמו מותר לעשותו? מותר לאדם לטלטל ברה"ר בתוך ד"א. וננס בגופו ואבריו משערינן בד' אמותיו. עיין שעה"צ שמ"ט סק"ד וא"כ משכח"ל שפיר.

יט. ב' מאכלים אם יאכל אדם שניהם יברך ברכה אחרונה אחרת מאשר אם יאכל אחד מהם בלבד? עיין ספר קצור שו"ע סי' מ"ח ס"ב בהגה"ה. (ומיהו דבריו לא יתכנו להמאמ"ר המובא בבה"ל סי' קס"ח ס"ז ד"ה והלכה).

כא. היכ"ת שאדם מתחייב בליל א' דפסח לאכול כזית מאחת מב' המצות העומדות לפניו, אע"פ שכשאחת (מסויימת) מהם בלבד נמצאת לפניו הי' פטור מלאכול ממנה (לחדא שיטה)? מי שהי' לו ג' חבילות מצה ופרשה חצי חבילה, ונודע שא' מהם לא נאפתה לשם מצות מצה, ואכל כזית מזו שלא פירשה אינו חייב לאכול עוד הפעם מהפורשת גם להפר"ח (יעו"ש ש"ש שמעתתא ד' ג') ואם יש לו מצה אחרת שודאי נאפתה לשמה חייב לאכול ממנה, אמנם יכול לאכול גם מהפורשת (ויצא ידי חובתו ברוב אף במקום שיש ודאי). עוד כיו"ב ב' חכמים שכ"א הורה על אתרוג אחר והיתה בהם אותה שאלה, זה הורה לפסול וזה הורה לכשרות, אם אין אתרוגים אחרים יכול ליטול איזה שירצה (ודו"ק לענין ברכה), דממ"נ אין א' כשר יותר מהשני. ואם יש אתרוגים אחרים אם נטל הנפסק לכשרות שוב א"צ ליטול עוד א' ואם נטל הנפסק לפסול צריך ליטול אחר.

לב. דבר שמותר לעשותו בשבת ויו"ט ואסור בחוה"מ? מו"ק י"ב ע"א לענין ליתן מלאכה לעכו"ם בקבלנות.

לג. דבר שחייב על עשייתו בשבת בביתו ופטור בבית חברו? שבת ק"ג לענין תולש עולשין ליפות הקרקע דעביד בארעא דחבריה, ועיין ב"י סימן של"ו.

לה. אדם שחיובו במ"ע שלא הז"ג קודם בזמן לחיובו במ"ע שהז"ג? טומטום ואנדרוגינוס בהיותם בני י"ב חייבים רק במעשההז"ג דבמעשההז"ג ממנ"פ פטורים דאו קטנים הם או נשים ולכשיגיעו ל"ג יתחייבו במעשההז"ג מספק שמא אנשים הם.

לו. פעולה שמותר לעשותה בע"ש ואסור לעשותה בעיו"ט? מותר להניח נר בע"ש על אילן ואסור לעשות כן בעי"ט, או"ח סי' רע"ז ס"ד.

מא. אדם שיתחייב לשמוע תקיעת שופר בר"ה פעמים? ח"ע וחב"ח חייב בשמיעת שופר ואם נשתחרר הח"ע לאח"כ בו ביום יתחייב שוב לשמוע מחמת החצי ב"ח החדש דלא יצא בשמיעה קמייתא דל"ה בר חיובא.

נו. שני הדסים שוים בצורתם ובהיתרם (אינם של אשרה וכיו"ב) ואעפ"כ האחד כשר למצוה והשני פסול (לצד אחד בגמ')? נקטם ההדס ועלתה בו תמרה אם מעי"ט כשר ואם ביו"ט אבע"ל בגמ' סוכה ל"ג א' אי אמרינן דיחוי ופסול ע"ש, והרי שניהם שוים והאחד כשר והשני פסול לחד צד.

נח. היכ"ת שאדם לא ישאל טל ומטר בתפילה בזמן שחייבים לשאול ואעפ"כ יצא בדיעבד? מי ששכח להתפלל מנחה בו' מרחשון והרי הוא חייב להתפלל שתיים בליל ז' ושכח בשני' טל ומטר אינו חוזר בדיעבד, מ"ב סי' ק"ח ס"ק ל"ו, ע"ש.

סג. השוחט קדשים בחוץ ביו"ט לוקה משום מלאכה ביו"ט או לא? לכאורה לוקה דשחטי חוץ אסורים באכילה [ועחזו"א בכורות סי"ח אי איסורם מה"ת] ואין כאן אוכל נפש אמנם הרי אפשר להשאל עליהם [וערשב"ם ב"ב ק"כ ב'] ולמאן דאית ל' הואיל אינו לוקה כה"ג [ועי' טו"א חגיגה ז' ב' ד"ה עולות]. מיהו בקדשים שא"א להשאל עליהם כגון בכור לקי.

סט. היכ"ת, דיהא מותר לאדם לזרוק חפץ בשבת ברשות מסוימת יותר מד' אמות, אף דלטלטל החפץ שם יותר מד"א אסור לו?

מי ששבת בבקעה והקיפיה נכרים מחיצה בשבת לר"נ שרי לזרוק בכולה ולטלטל כאורחא' אסור יותר מד"א דחשיב לדידי' כנפרצה למקום האסור לה. תו' ערובין מ"ב א' ד"ה ומטלטל. [ורש"י פליג ויעו"ש מהרש"א].

ע. היכן מצינו חיובי כפרה על עבירות שעברו קטנים?

יעוין רמב"ם פ"ט מה' שגגות ה"ג [ובראב"ד שם]. עוד ברמב"ם פ"ח מה' גזלה הי"א [ויעוין חזו"א ב"ק ס"כ ס"ק כ'].
פסוק או הסה"ד?

עח. משכח"ל מי שברך בתחילת הסעודה לישב בסוכה ובאמצע הסעודה יתחייב לברך עוד פעם אע"פ שלא הי' שום הפסק או הסה"ד?

מי שנמשכה סעודתו ביום א' דסוכות עד לערב וחשך הלילה והרי חייב מדרבנן ביו"ט שני של גלויות לאכול פת בסוכה, כמו בליל יוט"ר מה"ת, ולכ' ברכת לישב בסוכה דיוט"ר אינה פוטרת אכילת ליל ב' דלגבה חשיב יוט"ר כחול וכאילו ברך בערב סוכות דפשיטא דל"מ, ולכן צריך לברך עוד פעם. גם מדין חיוב סוכה דז' ימים יל"ע דהרי מלבד חיוב דאורייתא דהו"ל חוה"מ, מ"מ מדין יוט"ש נמי חייב דהוה כיום ראשון דסוכות מדרבנן ולדין זה ל"מ ברכה דיוט"ר, וצ"ע. ונפ"מ דיברך גם אם לא יהא לו פת אלא מיני תרגימא בלבד, דלמצות אכילה דלילה ראשון לא יצא לכמה שיטות].

פב. אימתי מדליקין נרות שידלקו יותר מיום שלם?

יוהכ"פ שחל להיות בע"ש (בזמן שמקדשים ע"פ הרא"י) דבעינן שיהא נר דולק בליל ש"ק (ומ"מ לא הוי סיבה לעבר אלול, עי' ר"ה כ' א', ויש לדון). ודו"ק גם איפכא.

פד. מעשה מסוים שחייבין עליו משום מלאכה בשבת רק אחר החורבן ולא בזמן שבית המקדש קיים? שבת פ' ב' רבא אמר אפי' תימא רבנן קלקולו זהו תיקונו וא"כ רק אחר החורבן יתחייב בשיעור זה בהוצאת חול.

פח. אע"פ שמותר לחלוב בהמה העומדת לאכילה ביו"ט לתוך אוכלין מ"מ בכוי אסור [לחד שי'], מ"ט? כיון שאסור לשחטה ביו"ט (ביצה ח' א') הו"ל כעומדת לאכילה בשבת. ע"ע בבהמה ביו"ט לפני השקיעה בזמן שאין שהות לשחטה ולאכול ממנה כזית בשר דאסורה אז בשחיטה.

צא. היכ"ת דאם יש ציצית בבגד עובר על עשה דציצית ואם אין בו ציצית אינו עובר? אם לובש בגד שיש בו ציצית בשבת ואינו מכוון למצוה [למ"ד צריכות כונה או מכוון שלא לצאת] עובר על מ"ע, עי' מ"ב סי' ס' ס"ד בה"ל ד"ה וי"א, ואם אין בו ציצית אינו עובר עי' סי' י"ג ובאחרונים שם [משא"כ ביש בו ציצית ואינו מכוון אין נ"מ בין שבת לחול, וגם בשבת עובר] (ויש לעי' בל' ביה"ל סי' תצ"ח סי"ח ד"ה אפי').

צב. אכילה האסורה בשבת ומותרת ביוה"כ [ונפ"מ להאכיל לקטנים וכיו"ב]? בביצה ל"ה א' דאסור לאכול בשבת פירות שנגמרו מלאכתן (וביוהכ"פ מסתמא שרי), ויש לעי' שם לענין אחרי השבת.

צג. רחיצה האסורה בשבת ומותרת ביוה"כ?

יעו' תשו' רעק"א ח"ג סי' נ' סוף ד"ה אמנם באמת.

צד. דבר המותר ביו"ט שני דר"ה ואסור בשאר יוט"ש?

עי' אור"ח סי' תט"ז מ"א סק"א לענין נאכל בראשון דיצא בשני בר"ה ומשא"כ שאר יו"ט שני ש"ג. (וכן לענין מוקצה שנעשה ביו"ט ראשון ונעשה ראוי ביו"ט שני).

קג. בישול האוסר את האוכל רק אם הי' בחול ולא בשבת?

לשי' הרא"ה הובאה ברמ"א יו"ד סו"ס קי"ג בישולי עכו"ם שבישל לחולה בשבת שרי לבריא למוצ"ש, אף דבחול כה"ג אסור, [ועי' שעה"צ סי' שכ"ח ס"ק מ"א].

קכז. היכ"ת דע"י ערוב בביה"ש [לשי' דמהני] יוכל ללכת פחות מערב מבעו"י?

קד. בישול האוסר את האוכל רק אם הי' מבושל מקודם?

המחזיר תבשיל לכירה שאינה גו"ק אסור לאכלו אף בהחזיר בשוגג [ערמ"א סי' רנ"ג ס"א], אך כ"ז בתבשיל מבושל שאין בו איסור בישול אך באופן שעדיין יש בהחזרתו איסור בישול אין בו חומרת חזרה, ולמאי דהקל במ"ב סי' שי"ח סק"ז בבישל בשבת, בשוגג במקום הצורך ה"נ שרי כאן. חזו"א או"ח סי' ל"ז ס"ק כ"ז [וע"ש].

קו. מצינו פעולה שאסורה מבעו"י ומותרת בשבת [לחד מ"ד]?

הטמנת ביצה בעפר תיחוח חם לרב יוסף אליבא דר' יוסי, שבת ל"ט א' ובתו' שם ד"ה אלא.

קט. מצינו שהפרש בין כרמלית למקום פטור יהא שיעור של בית סאתיים?

גג הבולט לרה"ר הוה מק"פ אם אין בו בי"ס וביותר מבי"ס הוה כרמלית. חזו"א או"ח סי' ק"ג סק"ו וז' בביאור שי' תו' עירובין פ"ט.

קכג. היכ"ת דאם יהי' בן חורין לא יוכל להוציא בקריאת המגילה את השני, ואם יהי' עבד כנעני יוכל להוציא (לחד שי')? עי' מ"ב סי' תרפ"ט י"א לענין אנדרוגינוס שאינו מוציא אנשים אפי' לשי' דנשים מוציאות האנשים יעו"ש טעמו. ולכאז' טעם זה ל"מ כשהמוציא הוא עבד כנעני אנדרוגינוס וא"כ יוכל להוציא האנשים לשי' דחייב [אמנם עי' באור הלכה סעיף א' ד"ה ועבדים, ועי' מ"ב ס"ק י"ב, וצ"ב].

יורה דעה

כז. עוף שנשחט ומותר לאכלו כולו חוץ מן הכבד שלו?

עוף שנפל לאור ונשחט והורק הכבד אפשר לאכל העוף רק אם ישלקו הכבד ויחזור למראה עי' יו"ד סי' נ"ב, אבל אז הרי יהא אסור לאכול הכבד שדינו רק בצלי לבד [ועי' חליטה למתירים לאכל כבד בחליטה].

ל. אדם שיהא מצוה לפדות עצמו מדרבנן?

כן חלוצה דהוא כהן מה"ת וחלל מדרבנן, א"כ מה"ת פטור מפה"ב ומדרבנן לכ' חייב.

נ. גבינה שמותר לאכלה כמות שהיא אבל לא כשנתבשלה?

עי' ש"ך יו"ד סי' פ"ז ס"ק כ"ז וכמש"כ עלה בפ"ת ס"ק ט"ז בשם פמ"ג [וע"ע חי' רע"א שם סי' ק"ה ס"א ד"ה דאזלינן].

נד. ג' חתיכות שוות ב' מותרות והאחת אסורה ואין ידוע מי אסורה ומי מותרת, וזה דינן ב' (מסוימות) מהן מותרות והאחת אסורה?

חתיכה אסורה נתערבה במותרת ואח"כ נתערבה אחת מהן באחרת מותרת, הנשארת אסורה והאחרות מותרות, כ"כ בחי' רע"א יו"ד סי' צ"ב (על ש"ך ס"ק ט"ז) בשם החו"ד יעו"ש.

ס. היכן מצינו דין שהי' ודרסה בבהמה טמאה?

עי' חולין קכ"א ב'.

סב. שני אחים מאם אחת שנולדו בזה אחר זה הראשון נולד ישראל והשני גוי?

עשו"ת רע"א סי' צ"ה דמעוברת שנתגיירה יכולה להתנות דהגירות לא תועיל לעובר [וע"ש למ"ד עובר י"א ועי' דגמ"ר יו"ד רס"ח ס"ו], ולפי"ז מעוברת מתאומים שהתנתה שלא תועיל הגירות אלא לאחד [מסוים] שבהם והשני ישאר בגיותו, אם יולד השני קודם נמצא דנולדו ב' אחים מאם אחת הראשון ישראל והשני גוי.

סד. אדם טמא טומאת בועל נידה אע"פ שלא הי' שום איסור בביאתו (יתכן לב' שיטות)?

לדעת ראב"ד [עי' רא"ש נדה פ"ד ס"א] זבה שפלטה ש"ז בימי ספירה אינה סותרת אלא לטהרות ולא לבעלה, ונמצא דטובלת ומותרת לבעלה וכיון דעדיין היא בטומאתה נטמא בעלה מדין בועל נידה. עו"ע לתוס' ב"ק י"א א' ד"ה דאין, דס"ס בנדה מתיר לבעלה ולא לטהרות דלפי"ז בעלה נטמא אף שביאתו מותרת.

קא. חומר בלימוד דיני דאורייתא מלימוד דיני דברי סופרים?

אף דאסור ללמד תורה בשכר הנ"מ דיני דאורייתא אבל דיני חידוש סופרים דהיינו תקנות דרבנן שרי, כ"כ רמ"א יו"ד סי' רמ"ו ס"ה. [ויל"ע אי שרי ללמד דיני חוה"מ בשכר לש"י דמסרו הכתוב לחכמים אי חשיב כחידושי סופרים או בתר עיקרא דדינא אזלינן. ודיני משמרת דיני דאורייתא לכ' כחידושי סופרים ושרי ללמד דיני שניות בשכר].

קז. מצינו נידון דלווה יתחייב ליתן רבית למלוה [ושניהם בני ברית]?

המלוה לחברו מעות ע"מ שיחזור וילוהו פעם אחרת כשיצטרך הוה רבית [רמ"א יו"ד ק"ס ס"ט וע"ש בפלוגתא בזה], וכ' ע"ז בחירע"א שאם עבר והלוהו פעם שני' צריך ליתן לו כפי השומא כמה שוה להיות מעות בידו כו"כ זמן מדין החזרת רבית. [יעו"ש. ול' צ"ב].

קיג. מעשה שנשפך חלב על בשר, ושאלו לרב, והורה אם מעיים הם אסור ואם שאר בשר מותר?

החלב נשפך על בשר מלוח לאחר שיעור מליחה, ואף דמקילין בהפסד מרובה ולצורך מצוה, עי' יו"ד סי' צ"א ס"ה ובש"ך שם, מ"מ הנ"מ בבשר אבל במעיים הא קיי"ל דאין מחזיקין בהם דם וממילא לא פסק כח המלח ואסור. הוראת הגרי"ל דיסקין זצ"ל. [בתשו' פסקים סי' ט"ו].

קלא. טעם איסור שנבלע בחתיכת היתר ואינו בטל אא"כ יש בחתיכה ק"כ כנגד האיסור [יש לדון כן לחדא שיטה]?

לשיטת הרא"ה הובאה בר"ן בפרק גיד הנשה, איסור שמן אינו בטל בס' בצלי, דאפשר דהרבה ממנו מתכנס למקום אחד, ועפי"ז כתב הגרע"א ביו"ד סי' ק"ה ס"ט דבק"כ בטל דאף אם מתכנס בנ"ט חלקים מתבטל בס"א הנותרים (ומה דאוסר הרא"ה בכל ענין, כתב הגרע"א שם משום דס"ל כאיסור והיתר דחיישינן שמא ירגיש בעת אכילתו בטעם האיסור. ולפ"ז במין במינו דלא שייך האי טעמא בודאי ישתרי בק"כ).

צ. ב' אנשים הזקוקים כל אחד להלואת ק' דינרים ואין בעל המעות חפץ ליתן מעותיו אלא בריוח של כ' דינרים, מה הדרך שיוכלו לקבל המעות בריוח הנ"ל ללא איסור רבית [בלי עיסקא].

באנשים דמהימני זה לזה ואומרים שלא יעשו שום עוולה, יכתבו זה לזה ב' שטרות על ק"כ דמתחייבים א' לשני (וזמן הפרעון כפי הרצוי להם) וימכור כ"א השטר שבידו בק' למי שרוצה להרויח במעותיו כ' על ק', ונמצא הכל כפי הרצוי לכ"א בהיתר. (ועי' חו"ד סי' קע"ג סק"ד).

קל. י"א דבצדקה נמי אמרינן דאמירתו כמסירתו להדיוט, והוה קנין, ויש ע"ז קושיא מקידושין כ"ז א', מאי קשיא?

להאמור שם, מאי מושכר מושכר למעשר, למה היה צריך להשכירו (ע"י קבלת מעות), די לו אילו היה אומר ומקומו לעניים, ויזכו בו עניים ע"י אמירה. או"ש פ"א מהל' מכירה ה"ו [וע"ש].

חושן משפט

- ב. אדם שיחבול בעצמו ויצטרך לשלם לאחר?
עבד כנעני שחובל בעצמו חייב לשלם דמי חבלתו לרבו לכשישתחרר. או"ש בשם תוספתא ב"ק.
- טו. איך יתכן שיירש אדם אבי אביו בעוד אביו קיים?
הגוזל את אביו ונשבע ומת אביו הרי זה משלם לבניו ולתוס' הכוונה לבניו של גזלן.
- כה. יורש שיקבל יותר אם הירושה תהיה פחות?
משנה כתו' צ"א א' ונמצא לפ"ז דאם יש מותר דינר נוטלים בני שיש לה כתובה מועטת, פחות מאילו לא היה שם בירושה מותר דינר.
- לד. היכן מצינו חיוב ח"נ שאינו לא מדין תם ולא מדין צרורות?
הני דדרו באיגרא ואיתבר משלם פלגא, ב"מ פ"ג א'.
- לט. כיצד יכול אדם לפסול עדות הבאה לחייבו ע"י שיעשנה עדות שאי אתה יכול להזימה (לחד מ"ד בגמ')?
לרבנן דסומכוס ב"ק ע"ה ב' ע"ש (וה"ה אם יאמר הייתם עמי אך לא גנבת). יש לדון בדבר וצ"ע באו"ש פ"כ מעדות ה"ח ד"ה אמנם. עוד יש לעיין גליונות הגרב"פ לתומים סי' ל"ח.
- מה. איך יתכן שאם הזוכה הוא עבד כנעני מהני הקנין וקנה ואם הוא ב"ח לא קנה?
קטן אין לו חצר וד"א (ב"מ י"א א') אבל ע"כ הרי הוא כקטנה ויש לו (מנ"ח מ' שמ"ז בקמ"ח ע"ש).
- מז. איזה דבר מוריש ישראל לבנו ולא גר לבנו?
עבד עברי ב"מ ע"א א'.
- מח. בתוס' ב"ק ס"ז א' כתבו דלהכי בעי יאוש עם שינוי השם בהקדש משום דבלאו יאוש אין כוח להקדש לחול, היכי משכח"ל לפי"ז דגנב יקנה ע"י שנוי השם דהקדש גרידא בלא יאוש?
גנב בהמה מבכרת וילדה בכור לדעת רמב"ם דלידה ל"ה שנוי מעשה דהקדש ממילא קאתי.
- נט. היכ"ת שאם יתבע אדם מחברו ב' מנים יקבל מנה אחת ואם יתבע מנה אחת לא יקבל כלום?
עדות מיוחדת שכל עד מעיד שראה הלואת מנה ביום אחר, תליא אם התובע תובע ב' מנים מקבל מנה ואם אינו תובע אלא מנה אינו מקבל כלום, שו"ע חו"מ סי' ל' ס"ז ע"ש.
- סא. היכ"ת דדין מוחזק יהא תלוי בזה, דאם צד אחד ת"ח הרי הוא המוחזק ואם אינו ת"ח הוה הצד השני מוחזק?
ע'י רמ"א חו"מ סוס"ד דקהל נחשבים מוחזקים לגבי יחיד לענין מסים מלבד לגבי ת"ח.
- סו. איזו הקנאה א"א להקנות לגוי [ולגר תושב, נסתפק באו"ש]?
מתנת שכ"מ. רמב"ם פ"ט מזכיה ומתנה ה"י ובאו"ש שם.
- עב. היכן מצינו שתיקנו שלא להאמין למיגו?
באומנין לרמב"ן אליבא דרי"ף תיקנו שלא להאמינם לקוח במיגו דלהד"ם וכיו"ב. מן הסכנה ואילך גובה אשה כתובתה בלא גט, כתובות פ"ט א'. ולריו"ח דס"ל דהטוען אחר מעב"ד לא אמר כלום איירי באין עדי גרושין ונאמנת האשה שלא נפרעה אף שיש לבעל מיגו דלא גרשתיך. תו' שם [ואף דאסברוה תו', א"א רק א"נ דתקנתא היא, דסו"ס מיגו יש כאן].
- עה. היכ"ת דמפקיד לא יוכל להכריח לעולם את הנפקד להחזיר לו החפץ המופקד?
ע'י דו"ח להגרע"א מערכה י"ג, דהמפקיד אצל חברו בשטר אינו יכול לתבוע החפץ אא"כ יביא השטר [וע"ש למ"ד בעלמא כותבין שובר]. ולפי"ז אם יאבד שטרו לא יצטרך הנפקד להחזיר לו לעולם. [ובעצם' הדבר יל"ע דמה קנין י"ל בחפץ ול"ד לחוב, ויעוין גיטין י"ד א' הולך וכו' פקדון וכו'. ואכ"מ].
- עז. הלואת סאה בסאה, באופן המותר, אינה נפרעת מנכסים משועבדים, מ"ט?
דכיון דאין לה קצבה דבין הוזל ובין הוקר נותן לו סאה אינו גובה מלקוחות [יעוין גיטין נ' ב']. כ"כ הגרע"א בחי' ליו"ד סי' קס"ב ס"ה. [ובאופן האסור יש לדון בזה, ויל"ע בתומים סי' קט"ז שהביא הגרע"א שם].
- קה. מצינו יורשים שמתחייבים בחיוב אביהם (בלי שע"ק)?
לא מינו כ"ג מנחת חביתין קרבה משל יורשין. מנחות נ"א ב' [לדעת ר' יהודה].
- צט. מצינו עדות שהורגין על פיה ואין מוציאין ממון על פיה?
אף דב"נ נהרג ע"פ ע"א, מ"מ כ' הרא"ש פ"א דב"ק סי"ט דאין גובין נזקין ממנו רק ע"פ עדים [ועחזו"א סי' י' סק"י וס"ק ט"ז].
- צז. היכ"ת זוכה קרקע מהפקר שאין בו דין שדה מקנה [עחזו"א בכורות סימן כ"ן ס"ק א']?
גר שנשא בת ישראל יורשת נחלה ומת וירשה הבעל ומת [ולמ"ד ירושת הבעל דרבנן משכח"ל שירשה בנה ומת הבן וירשה ממנו אביו ומת וכדאיתא בשם הצ"ח].

קח. איזו בהמה פטור עלי' בבור מלבד בהמת פסוהמ"ק?

פטר חמור [שאין לו פדיון משמת, וההיזק הוא ביני וביני יעוין בכורות י"א א'], חיה שנלקחה ממעות מע"ש [שאין לה פדיון משמתה כדרבנן מע"ש פ"ג מ"א], קק"ל אליבא דריה"ג דס"ל דממון הדיוט הוו כל אלו פטורים עליהם בבור מדין והמת יהי' לו מי שהמת שלו, יצא זה וכו'.

קטו. מצינו גנב שמשלם לבעלים למרות שלולא הגנבה לא הי' החפץ שייך לנגנב?

ב"מ ל"ג ב'. נמצא הגנב משלם וכו' למי שהפקדון אצלו. ובגמ' שם ל"ד א'. נעשה כאומר לו לכשתגנב וכו' פרתי קנוי' לך וכו'. יעו"ש. נמצא דלולא הגנבה לא הי' החפץ שייך לבעליו (שמשלם לו) אלא למפקיד.

קטז. היכן מצינו שלווה שפורע מרצונו מפסיד יותר ממי שב"ד יורדין לנכסיו?

לענין שומא הדרא שו"ע חו"מ ק"ג ס"ט ברמ"א שם. (הדין צ"ת מ"ט הוא זה, ולומר דמסתמא מחיל לדינא כ"ז שלא התנה צ"ת, ויעו"ש באחרונים).

קיז. לחד מ"ד בגמ' מצינו אופן שגובין אחיו של מלוה (שמת) אף שאין גובין כה"ג בניו?

שבועות מ"ח ב'. ההוא דשכיב ושביק אחא סבר רמב"ח למימר וכו'. יעו"ש.

קכב. המלוה חברו לזמן אין יכול המלוה לתפוס מהלווה עבור חובו בתוך הזמן. ויש לזה הוכחה מגמ' כתובות ק"י א'. מה ההוכחה?

אמרינן שם בזה הלוחה לה' וזה לי' צריך לשלם הלווה הא' בהגיע זמנו ואמאי א"י לתפוס עבור החוב (איירי שם בכופר בחוב ובודאי בעי לתפוס) שחב לו השני, אלמא דא"א לתפוס לפני זמנו. ראית התומים סי' ק"ה סק"ז.

קכה. איך יתכן שקרקע תהיה משועבדת, ואין התובע יכול לגבות מגופה, אלא יצטרכו למוכרה ולשלם לתובע את דמיה? פדיון הבן.

קכו. מצא מעות במקום שרובו עכו"ם ואעפ"כ חייב להחזיר?

קכ"ז. למ"ד הכחשה תחילת הזמה, מה הדין בעדים שהעידו באחד שהרג עכו"ם ביוה"כ, ונגמר דינו למלקות (כדין העושה מלאכה ביוה"כ), ובא הרוג ברגליו, האם העדים המוכחשים לוקים משום לאו דלא תענה או אינם לוקים? אינם לוקים. עי' חזו"א ב"ק סי' י"ח ס"ק י"ב (ד"ה מיהו), דהיינו טעמא דאין המוזמין בעדות לוקין עד שיזומו כולם משום לאו דלא תענה, דבכה"ג דניתן לאזהרת מלקות דחייב כאשר זמם (שמא יזומו כולם) אין לוקין משום לאו דלא תענה יעו"ש. וא"כ ה"ה נידון דידן נמי להאי דמיא, דאם יזומו אח"כ, הא יתחייבו מלקות משום חיוב הזמה והוה לאו דניתן לאזהרת מלקות. [וטעמו של החזו"א קאי גם למסקנתו שם]. ועי' או"ש ספי"ח מהל' עדות [ולכאן תליא הנידון שם בפלוגתא דקמאי מכות ד' א'].

קכט. לדעת הקצה"ח, מצאנו מחויב שבועה היכול להשבע וכשר לשבועה, ואעפ"כ דינו שישלם [מחצה, כדין שניהם חשודים לפסק רמ"א חו"מ סי' צ"ב ס"ז]?

מלוה ולווה החלוקים בשיווי המשכון שאבד, ולווה מודה במקצת, ומלוה חשוד, משלם הלווה מחצה, לדעת הקצה"ח סי' ע"ב ס"ק ט"ז. וע"ש נתה"מ ומשובב נתיבות].

קלג. התובע את חבירו פרוטה בע"א, ונשבע הנתבע הכופר בכל שאינו חייב אלא חצי פרוטה?

עי' פ"ת בשם תשו' ושב הכהן [הובא בחזו"א חו"מ סי' ה' ס"ק י"א] דאין הבעלים חייבים להאמין לנתבע כשנשבע שבועת ביטוי, אלא בעינן דיהא בה איסור שבועת הפקדון. ולפ"ז בנידון דידן אינו נאמן דליכא רק איסור שבועת ביטוי. [וע"ש מש"כ ע"ז בחזו"א ועיין קצה"ח סי' פ"ז ס"ק כ"ו, מיהו התם ענין אחר הוא. ועיין תומים סי' ע"ה ס"ק כ"ד, ודבריו שם צ"ת].

קלד. התובע את חבירו ב' פרוטות בע"א, ונשבע הנתבע [הכופר בשתייהן] שאינו חייב אלא על אחת מהן בלבד, האם יצא ידי חיוב שבועתו גם באחרת?

עי' נתה"מ סי' רכ"ב סק"ג, דנשבע להכחיש הע"א במקצת סגי, דכיון דנתבטלה עדותו במקצת בטלה כולה, והוה כליכא ע"א על השאר, ע"ש. [ועי' בספר נחל יצחק סי' ל' ס"ב].

קלה. התובע את חבירו ב' פרוטות בעד אחד, והנתבע כופר באחת ועל השני' אומר שאינו יודע ונשבע על זו שכופר בה, מה דינו באחרת?

לדברי הנתה"מ הנ"ל כתב בספר נחל יצחק שם דה"נ בכה"ג פטור, ומהאי טעמא דלעיל. [ויש לעיין בקצה"ח סי' נ"ח סק"ד ד"ה והנה] ויש לחלק].

אבן העזר

ג. כהן יהא מותר באשה שהיא פסולי כהונה, ואף יאכילנה בתרומה?

יבמות נ"ז א' מניין לפצ"ד כהן שנשא בת גרים שמאכילה בתרומה וכו' וע"ש הסוגי'.

ו. אדם שיקדש אשה ועי"כ תיאסר עליו משום א"א?

ח"ע וחב"ח שקדש אשה למ"ד דתופסין צד עבדות אסור בה משום א"א עיין יבמות מ"ה ב'.

כג. חוטא שיש לו אפשרות לבטל את חטאו שחטא למפרע ע"י שיספרנו לאדם מסוים ובתנאי שאותו אדם לא יאמין לסיפורו?

א"א שזינתה יכולה להנצל מאיסור א"א ע"י שתספר לבעלה, ואם לא יאמין לה הרי מותר בה כדתנן בנדירים צ' ב' וע"ש בר"ן בת' אחד דטעמא משום אפקעינהו, וא"כ עי"ז תנצל מאיסור א"א למפרע.

כד. אדם שמתו ב' אחיו ויוכל ליבם אשת אחד מהם רק אם מת אחר מות השני ולא לפניו?
אם יש לשני בנים עי' רמ"א אהע"ז סי' קע"ה סעיף ח'.

לז. גט שאם הוא כשר אין האשה מגורשת ואם הוא פסול מגורשת?
לתוס' סוטה י"ח א' הנותן ב' גיטין לאשה בב"א אינה מגורשת מדין ספר אחד ולא ב' ספרים ולפי"ז אם אחד מהם פסול מגורשת
ע"י האחר דאין כאן ב' ספרים.

מ. אדם שא"א לו לשאת שום אשה (ח"ע וחב"ח יכול לשאת ממזרת)?
כהן שנשא ממזרת מדרבנן דהו"ל הולד שנולד מהם כהן מה"ת וממזר מדרבנן (וכן ספק כהן ספק ממזר, עי' יבמות ל"ז א') אסור
בכל הנשים מדין ממזר ובגירות ומשוחררת מדין כהן, ובבת גרים נמי אסור (מיהו להלכה דאינו רק משום סלסול, עיין קידושין
ע"ח ב', יתכן דל"ג בכה"ג), ובאמה ישראלית ואב"י גר אסור מדין ממזר לש"י רמב"ם. עוד דוגמא, מצורע בימי ספירו שנתמרט
(א"נ דאין לו תקנה). - עוד, כ"ג שנתחרש למאן דס"ל דקטן או"נ ב"ד מצווין להפריש וגם חרשת א"י להנשא לו דהו"ל בעולת
עצמו. יש לעי' אחיעזר ח"ג סי' פ"א וי"ל בזה ואכ"מ.

מג. חיי"ל אין בהם יבום מדרבנן גזירה ביאה ראשונה אטו ביאה שני', נמצא לפי"ז דבאופן שרק ביאה ראשונה אסורה
יתיבמו דל"ש הגזרה, היכי משכח"ל ד"ז דרק ביאה ראשונה תהא אסורה?
שומרת יבם שנתקדשה לאחר ומת בלא בנים והרי היא זקוקה לב' יבמים והם אחים מן האם שרי לכ"א מהיבמים ליבם דליתי
עשה דיבום ולידחי ל"ת דיבמה לשוק ואח"כ תהא מותרת לו דפקע זיקת יבום, עי' לענין עשה ביבמה לשוק יבמות נ"ב ב' ויעו"ש
במפרשים. ודו"ק. (עי' או"ש סוף הלכות יבום). וגם מיקרי א"א לקיים שניהם שאם יחלוץ האחר תהא אסורה עליו מדרבנן מדין
חלוצת אחיו מאמו ובפועל א"א לקיים שניהם (א"נ בברח השני). וזה רק למ"ד אין זיקה דלמ"ד יש זיקה א"א ליבם מדין זקוקת
אחיו מאמו. למש"כ בחזו"א ט"ו סוסקי"ב יל"ד עוד דלא ידחה העשה בנד"ד מבחינת איסור זיקה דיבמה [למ"ד יש זיקה]. -
העירוני לענין הנידון מבחינת דין במותר לך נאסרה באסור לה לא כ"ש, ולכאורה יש מקום לדבריהם לפי הירושלמי דאית
רשב"א ריש פ"ט דגיטין דהוא כה"ג. מיהו אין הענינים דומים. עוד ראיתי באו"ש ספק חלוצה שנפלה לפני כהן, מיהו יש לדקדק
בזה דלכא' תליא בפלוגתא אי חיי"ל דכהונה יש בזה עשה ואכ"מ. ועוד יש לדון בזה.

מו. היכ"ת שאם האב פסול הבן כשר ואם האב כשר הבן פסול (לחד מ"ד בגמרא)?
קדושין ס"ז א' מצרי שני שנשא מצרית ראשונה בנה שלישי משא"כ כשהאב ישראלי עיי"ש רש"י ותוס'.

נה. היכ"ת צרת צרה כשלא היה למת אלא אח אחד בלבד? (לחד מ"ד בגמ')
למ"ד נישואין ראשונים מפילים, נשא המת אשה שהיא ערוה על החי ועוד אחרת וגרש הערוה ונשא עוד אחת הרי האחרונה
אסורה דין צרת צרה [ולפי"ז משכח"ל צ"צ בסוטה ואיילונית].

סה. סוג קידושין המועילים בחצי אשה?
כיון דכל הטעם דלא אמרינן פשטה בקידושי חצי אשה הוא משום דאיכא דעת אחרת כמב' בקידושין ז' א', א"כ ביעוד, דמהני
בע"כ לדעת תוס' קידושין ה' א', מהני בחצי אשה דנימא פשטה. [וכן במאמר לרבי דמהני בע"כ לדידי].

פט. היכ"ת שעדים זוממין שיעידו על א"א שנתגרשה יהיו נאמנים להתירה לעלמא [לחד מ"ד]?
לרבא דס"ל מכאן ולהבא הוא נפסל, ועדים אלו לפני הזמתם [אחר עדותן] העידו שנתקדשה, וכעת אחר ההזמה מעידים שנתגרשה
מותרת ממנ"פ, ואכמ"ל

קב. אשה המותרת לישראל ואסורה לכהן אף שאינה מאיסורי כהונה?
לש"י הריא"ז בשם מז"ה מי שאמר זה בני או יש לי בנים ומת, דנאמן מטעמא דבידו לגרשה, מותרת לישראל ואסורה לכהן. [עי'
מל"מ רפ"ג מה' יבום].

קיב. בת אשתו שנולדה אחר שנתגרשה ממנו אמה, נסתפקו אם נאסרה, ויש לפשטה מגמרא פ"ג דמכות?
במכות ט"ז א' מבואר דלא משכח"ל למ"ד ביטלו ולא ביטלו אונס ישראל שגרש דלילקי, יע"ש הסוגי', ולכ"א א"נ דשרי 'בת גרושתו
שנולדה אחר גירוש', משכח"ל שאחר שגרשה האונס ילדה בת מאחר וקדשה האונס ועי"כ ביטל העשה דלעולם לא יוכל לקחתה
דהו"ל אם אשתו, ומוכח דהו"ל כה"ג ערוה דאורייתא דבת אשתו ול"ת בה קידושין אחיעזר א' סי"א.

קיח. אשת כהן שאינה אוכלת בתרומה (שמא מת בעלה), ואעפ"כ אם זינתה חייבת חנק?
תו' הרא"ש יבמ' קי"ח א' ד"ה בת (אליבא דר"ע) יעו"ש.

קיט. אשה שמותרת לינשא רק אם צרתה תינשא לכהן (לחד דעה בגמ')?
יבמ' ק"כ א', האשה שהלכה למדנה"י, היא ובעלה, ובאת ואמרה מת בעלי ס"ל לר"א שם דתנשא גם צרתה. ואוקימנא בגמ' רק
בשנשאת לכהן דאל"ה דילמא בגיטא אתאי. ע"ש.

קכ. אדם שאינו יכול לגרש את אשתו (ושניהם פקחים)?
חזו"א אהע"ז צה ס"ק ז', במי שא"י אם שמו גרשום או גרשון, דל"מ בזה גם ב' גיטין יעו"ש. (ולכ' פשוט דדינא קאמר, דל"ח
ספירת דברים גם כה"ג שאין שמו מבורר. ועי' ת' מהריל"ד קו"א סי' רי"ז כע"ז). יש עוד ציור וכו' בציונים והערות הנדפס בסוף
שו"ת חמדת שלמה עמוד מ', אך אינו בכל אשה שלו.

קכא. היכ"ת שאשה תהא מותרת לאדם מסוים רק אם יקדשנה אדם אחר, ואף שאח"כ לא יגרשנה ובחייו (לחדא שיטה)? המגרש אשתו ע"מ שלא תנשא לפלוני ונשאת בחיי המגרש לדעת רמב"ן (בר"ן גיטין פ"ג א') בטלו הגרושין יעו"ש, ולפי"ז ה"נ במת המגרש בלא בנים וקדשה האחר בטלו הגרושין וקידושיו לא חיילי למ"ד אין קידושין תופסין ביבמה לשוק ושריא לאחי המגרש מדין ייבום, ולולא שקידשה הפלוני ה' אסור בה האח מדין גרושת אחיו.

קכד. מצינו עבירה בשוא"ת מונעת קיום חלות אף שעבירה בקום ועשה אינה מונעתו (לחדא שיטה)? אף דקיי"ל דבע"מ שתאכלי בשר חזיר חל הגט, מ"מ בתנאי דעבירה שהיא בשוא"ת כגון ע"מ שלא תאכלי מצה בליל פסח אפשר דלא הוי גט. רשב"א גיטין פ"ג. (ועי' בס' גנזי רעק"א סי' י"ט).

קדשים

ד. אדם ישתה מים ויתחייב עליהם כרת? (לא ביוה"כ).
מי החג שנתותרו, תוספתא פ"ג דסוכה מ"ז.

כח. קרבן הנקרב בירושלים ועי"כ אוסר בשר מסוים בגבולין (לחד מ"ד בגמרא)?
תמורה כ"ד א' ראבר"ש אומר אפי' בשר בע"מ בקדרה ונזרק דמה של תמימה יוצא לבית השרפה.

לא. בהמה שולדה מותר ותמורתה אסורה?
פסוהמ"ק ולדן (דאיבער ואתיליד לאחר פדיונן) מותר, ותמורתן מתה, עי' בכורות ט"ו ב' ט"ז א'.

נב. מה אסור לישראל למכור לכהן ולוי?
אסור לישראל למכור ללוי (ומסתמא גם לכהן) אוזן של עובר דחמורה מבכרת שע"ז תופקע מן הולד קדושת פט"ח, חזו"א בכורות ט"ז סוס"ק ח', ע"ש.

עו. המחמץ אחר מחמץ במנחת העומר אינו חייב, מ"ט?
במנחות נ"ז א' אבע"ל, חימצה ויצאת וחזר וחימצה אי אהני פסול יוצא על פסול חימוץ למיפטר המחמץ אח"כ, ולפי"ז במנחה"ע דהוה בפסח הרי מלבד פסול חימוץ דמנחה פסולה המנחה נמי מדין משק"י (דאסור לאכלה מדין חמץ בפסח) וחשיב לפי"ז המחמץ אח"כ כמחמץ הפסולה. [ולדעת תו' חולין ק"מ א' ליכא כה"ג פסול משק"י, אך יעוין תו' מנחות ו' א' וכבר דנו בזה].

פו. היכ"ת עולה שתיפסל ע"י זריקת דמה של"ש?
עולה שהיא ק"צ שקבוע לו זמן [תמידין ומוספין] הבא בטומאה דאי לא עלה לשם חובה פסול משום טמא שעבד. (ויש לדון בזה מענינא דאינו ראוי לעבודה ויש כזה בחזו"א (זבחים ס"ח סק"ח) לענין פיגול כמדו', ויש לעי' מנחות נ"ט א' וע"ש בהערות שנדפסו בסוף ספר ישועות מלכו.

פז. מנחה שאין ציץ מרצה על טומאתה [לחד שי']?
לשי' תוס' זבחים פ"ח א' דמנחה מן התרומה כשרה ואם נטמאה פסולה משום משקה ישראל (ועי' מנחות ו' א' לענין שעה"כ במשק"י ונודעים דברי תוס' חולין ק"מ א').

צה. קרבן שאין נותנין מדמו למזבח כלל [לחד שי']?
עי' תו' יומא ס"א ב' ד"ה אשם לגי' ר"ח שם.

צו. משכח"ל חלב [בצירין] שיפקע איסורו [לחד שי']?

עי' ראב"ד תורת כהנים ויקרא דיבורא דנדבה פי"ט ה"ב לר' יהודה שם, מאן דאכל אליה דקדשים עבר בב' לאוין האמורים בחלב וכו' מיהו אליה דחולין וכו', יעוי"ש, ולכאו' חלות איסור חלב באליה דמוקדשין הוא מיד בהקדשת הבהמה [ולא משחיטה ואילך], ואם נפל בה מום ונפדית הותר האיסור.

קה. מצינו יורשים שמתחייבים בחיוב אביהם (בלי שיעבוד קרקעות)?
לא מינו כהן גדול, מנחת חביתין קרבה משל יורשין. מנחות נ"א ב' [לדעת ר' יהודה].

טהרות

א. איך יתכן ב' אוכלים טהורים, ואם יגעו זה בזה יטמאו?
עיין כתובות כ"ז ע"א ב' שבילין אחד טמא ואחד טהור וכו' ואם יגעו טהרות אלו באלו בודאי יטמאו, ועיי"ש תוס' ד"ה ואם.

ז. דבר טהור יגע בדבר טמא ועי"כ תעלה טומאת הטמא יותר?
משקי קודש טהורים שיגעו בשלישי בקדש ועי"כ יעשו תחלה, דכל הפוסל את הקדש עושה משקה קדש תחלה, עי' טהרות ספ"ב, ואח"כ יטמאו משקה קדש אלו שהן תחלה את השלישי בטומאת שני.

י. טומאה שלא תטמא אלא במשא בלבד?
רקב של מת גוי לשי' דאין מת גוי מטמא באהל, וא"כ רקב ידידיה ודאי דאינו מטמא באהל, וכן במגע ככל רקב ונשארה רק טומאת משא.

כ. איזו שחיטה אינה כשרה, להלכה אלא בכהן [פרה ופרו פסק הר"מ פ"א דפסוהמ"ק דכשר בזר]? שחיטת צפרי מצורע רמב"ם פ"א מטו"צ ה"ה.

כב. נזיר טמא שאינו חייב להביא מקרבנותיו אלא חטאת העוף בלבד? אשה שנדרה בנזיר ונטמאת, ואח"כ הפר לה בעלה מביאה חטה"ע בלבד ע"י נדרים פ"ג א'.

כט. איך יתכן ששתי ההזאות שמזין על טמא מת לטהרו תוכלנה להיות ביום אחד? לר"א כלי מתכות שנטמאו והזה עליהם ונשברו והתיכן וחזר והזה עליהם שנית מטהר אפי' בו ביום, כלים פי"ד מ"ז וע"ש מפרשים.

לח. כלי שנטמא ובתוכו אוכל טהור ולכשיוציאוהו מהכלי יטמא? יורה של שולקי זיתים שיש לה מוסף של טיט, האוכל הנמצא בתוכה (כרוך בסיב וכיו"ב) טהור דהו"ל כלי מתכות, ולכשיוציאוהו יטמא מאויר המוסף שיש לו דין כ"ח (עיין תוספתא בר"ש פ"ב דפרה מ"ב).

מד. אדם טמא הנוגע באוכל טהור מוכשר הראוי לקבל טומאה ואעפ"כ נשאר האוכל בטהרתו? חגיגה כ"ב ב' [וע"ש בטו"א בע"א ד"ה אין].

מט. היכ"ת שע"י הסתכלות בדבר מסוים יקבל האדם טומאה? המשמר את הפרה מטמא בגדים, ב"מ צ"ג א'.

נא. על מי לא גזרו טומאת ידים (לחד מ"ד)? לדעת ראבר"ש בתוספתא הובאה בפיה"מ לרמב"ם רפ"ב דטהרות אין טומאת ידים לטבו"י, ונפ"מ שאין מטמא משקה.

סז. אדם טמא שאינו עולה מטומאתו אלא בב' טבילות [מלבד מצורע], לחד שיטה? יולדת בזוב לדעת הגמ"י אליבא דר"ת טעונה ב' טבילות אחת לפני ספירת ז"נ ואחת לאחר"י. יעו"ש פ"ז מאסו"ב.

עג. נחלקו בדין סוף טומאה לצאת אי הוה מדאורייתא (הלממ"ס) או אינה אלא מדרבנן. היכי משכח"ל דאי הוה מה"ת שרי לכהן להכנס לאוהל המת ואי הוה מדרבנן אסור? שני חדרים זה לפניו מזה והפתח ביניהם סגור. בפנימי נמצא מת מהקרובים שמותר ליטמא להם ובחיצון נמצא מת אחר שאינו קרוב. והשתא אי סטל"צ הוא מן התורה שרי לכהן ליכנס, דכיון דטמא מה"ת מחמת סטל"צ של המת הקרוב בפנימי שרי ג"כ ליטמא למת אחר באותו זמן. [ערמ"א יו"ד שע"ג ס"ז]. אך אי סטל"צ אאמד"ר ומה"ת הוא טהור אסור ליכנס לחיצון וליטמא מהמת שם. [אא"כ יפתחו הדלת הפנימית]. – עוד יש נפ"מ אי שרי לפתוח דלת שבין פנימי לחיצון כשבפנימי יש מת ובחיצון כהנים וא"א להפרישם משם.

עט. מצינו בראשונים שי' מחודשות בדיני טומאה, היכן מצינו דין טבו"י בכ"ח, פחות מכזית נבלה שמטמא, כלי טמא שאינו מטמא אדם וכלים ואעפ"כ טעון הזית מי חטאת? שי' ר"מ, בתו' שנץ סוטה כ"ט, דכ"ח שניקב בכדי טהרתו ועדיין ראוי לכלי אחר צריך הערב שמש. שי' ר"ש פרה פ"י סמ"א, דהמסיט פחות מכזית נבלה טמא לחטאת [ויעו"ש עוד]. לש"י בעה"מ פסחים (י"ט ב') סכין שנמצאת בי"ד טעונה הזאה כטמא מת משום מעלה בקודש ואעפ"כ אינה מטמא אדם וכלים [ויעו"ש בהשגת ראב"ד וכחזו"א טהרות ס"ז ס"קז].

פה. מלבד בית המנוגע ישנן עוד טומאות שמטמאות בכניסת ראשו ורובו לתוכן? בית ע"ז (רמב"ם פ"ו מאבה"ט ה"ו).

קי. מצינו מאהיל מצד אחד של הטומאה טמא ומצד שני אינו טמא [לחד מ"ד]? לזקנים הראשונים בתוספתא הובאה בר"ש אהלות פ"ג מ"ב אהל על קטפרס של רביעית דם מטמא רק אם האהיל על תחתיתו ולא על ראשו, [ע"ש].

קיא. חומר בטמא מת מבזב [וחבריו] לענין כלי חרס [לחד שי']? לדעת הרמב"ם פ"ח מה' מטומו"מ אין הזב מטמא כ"ח בהכניס ידו לתוכו שאינו טמא לאברים ומשא"כ בטמא מת וכמו שהוכיח בחזו"א טהרות סי' ה' ס"ק כ"א. ע"ש.

קיד. חולין שמותר לאכלן רק בטהרה? בכורות כ"ב ב'. אותן חולין וכו' יאכלו נקודים וכו'.

ענינים שונים

פג. נזיר שאם ישאל על נזירותו יגרום עי"כ טומאה לעצמו [לרמב"ם]? בפ"ז מנזירות ה"ח (אמנם י"מ ברמב"ם בע"א וצ"ע בחזו"א).

ט. אדם שלא הוזהר על שום איסור בתורה אלא על איסור אחד בלבד? (לחד מ"ד בגמרא). מופלא סמוך לאיש לר"ה נדה מ"ו א' מוזהר על כל יחל ולכל איסורים שבתורה הרי דינו כקטן שאינו מוזהר.

כו. מכירה שתתיר איסורי הנאה, מכירה שתאסור פירות באיסור טבל מן התורה?
המוכר בגד מוסגר (שאסור בהנאה) לעכו"ם, עי' רמב"ם סי"ג מטו"צ הי"א (יע"ש באו"ש), הקונה פרות טבל ונפטרו עי"ז מדין לקוח, וחזר ומכרם למוכר חזרו ונתחייבו תוס' ב"מ פ"ח א' ד"ה תבואת.

מב. מציאות מסופקת, שאם היה ידוע לנו בברור כל אחד מצדדי' הי' אסור, והשתא שהדבר ספק מותר?
פצ"ד בספק ממזרת לש' רמב"ם, (עי' ש"ש ש"א פ"ו). יש עוד דוגמא בדם ביצים לכמה פוסקים דאם ידוע שהוא מחלבון או מחלמון אסור ואם אין ידוע שרי, יעוין ט"ז יו"ד סי' ס"ו ס"ק ג'. וכן כל כיוב"ז בסד"ר כה"ג.

נג. באילו מקומות מצינו נידון אי שהיות מצטרפות?
לענין שחיטה, חולין ל"ב א', לענין טומאת מקדש, שבועות י"ז א', לענין הפסקה בק"ש, ירו' הובא בחירע"א או"ח סי' ס"ה, לענין חימוץ די"ח רגעים, רמ"א או"ח סימן תנ"ט ס"ב וע"ש במ"ב.

נז. היכן מצינו הלכות ודינים הנוגעים לאנשים פרטיים?
מרע"ה נאמרו בו דינים לענין היותו כב"ד דע"א (ייחוד נבואתו) והיתרו להכנס בכל עת אל הקדש [ועי' זבחים ק"ב פלוגתא לענין כהונתו], אהרן הכהן הותר ע"י הבאת קרבנות האמורים בפ' אחרי להכנס אל הקדש, עי' סוף ספר חכ"א בשם הגר"א, אלעזר הכהן נאמר בו דין דפרת משה תיעשה ע"י עי' גבו"א יומא מ"ב ב' ד"ה אותה, בנות צלפחד נאמר בהם דין דהותרו להנשא לכל השבטים, עי' ב"ב ק"כ א', אף ששאר בת יורשת נחלה נאסרה בדור ההוא להנשא לשבט אחר.

קלב. עבד פטור מהקהל אע"פ שאשה חייבת, דנתמעט מכל ישראל [לח"מ רפ"ג מהל' חגיגה] מאיזה מצוה אחרת נמי יש ג"כ לפטור עבד מהאי טעמא [דלא איקרי ישראל] אע"ג דאשה חייבת בה?
פטור ממצות פדיון פטר חמור. מנ"ח מצוה כ"ב אות ב'. — ויש לעיין בספר גליונות חזו"א לחי' רח"ה פי"ג מהל' איסורי ביאה, ולהאמור מצאנו תוספת מצוות בבת חורין מבשפחה בהקהל ופדיון פט"ח.

קלו. מצינו שהחמירו לקנוס השוגג יותר מהמזיד?
תרומות פ"ט מ"א לפי' הר"ש, ע"ש.

קלח. היכ"ת שאשה כשרה ואיש פסול?
אם אשה מקריבה בבמה ולוי אינו מקריב, לוייה אינה בכלל לוי (ואף דלכאו' היא בכלל לוי לביזה ולפן תעזוב). ומיהו אי הוה בכלל לוי לענין שיר (למ"ד בכלי) עי'. (עי' חולין קל"ב לענין כהנת ודו"ק).